

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут економічний

Кафедра фінансів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ціноутворення

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30 січня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація			
Назва дисципліни	Ціноутворення		
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)		
Викладач (-і)	к.е.н., доц. Мигович Т.М.		
Контактний телефон викладача	+38(050)0256087		
Е-mail викладача	tetiana.myhovich@pnu.edu.ua		
Формат дисципліни	Очний/заочний		
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год		
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=101&id_cou=751		
Консультації	Очні та онлайн консультації: згідно розкладу		
2. Анотація до курсу			
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є процес розробки та реалізації цінової політики із використанням витратного та маркетингового підходу, факторів впливу на ціни та ціноутворення, механізм ціноутворення на нові та традиційні товари, математичного обґрунтування необхідних складових ціни, ознайомлення з основами державного регулювання ціноутворення.			
3. Мета та цілі курсу			
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є надання студентам теоретичних знань і практичних навичок з питань формування цін та розробки цінової політики. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є формування у майбутніх спеціалістів уявлення про економічні, політичні, соціальні та психологічні фактори формування ціни, економічного потенціалу підприємства з метою здійснення ефективної цінової політики та надання практичних навичок в обґрунтуванні цінової політики підприємств, освоєнні техніки розрахунку різних видів цін.			
4. Результати навчання (компетентності)			
<u>Загальні компетентності:</u>			
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.			
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.			
Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).			
<u>Фахові компетентності:</u>			
Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.			
Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.			
5. Організація навчання			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		16	
практичні		14	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I	072 «Фінанси, банківська справа і страхування»	другий (скорочений термін)	вбірковий

Тематика навчальної дисципліни					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ І СУТНІСТЬ ЦІНИ Ціна як інструмент економіки. Теорії, що визначають цінність товару. Вплив попиту і пропозиції, конкуренції і монополії на формування ціни.	Лекція, практичне, самостійна робота здобувача освіти	2-6, 9,10,13, 19,20	10	5/100	1 т.
ТЕМА 2. ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА СИСТЕМА ЦІН Суть процесу ціноутворення. Система цін і ознаки, покладені в її основу. Види цін. Тестування	Лекція, практичне, самостійна робота здобувача освіти	2-6, 9,10,13, 19,20	10	5/100	2,3 т.
ТЕМА 3. ЦІНОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА Вплив ЖЦ підприємства на його цінову політику. Основні цінові стратегії. Оцінювання і вибір цінової стратегії підприємства. Тестування	Лекція, практичне, самостійна робота здобувача освіти	1-16,18-20	10	5/100	4, 5 т.
ТЕМА 4. МЕТОДИ РИНКОВОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ Особливості методів ринкового ціноутворення. Визначення ціни залежно від витрат. Визначення ціни, зорієнтованої на конкуренцію. Граничне ціноутворення.	Лекція, практичне, самостійна робота здобувача освіти	1-16,18-20	10	5/100	6 т.
ТЕМА 5. ВСТАНОВЛЕННЯ ЦІН НА ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНІ ТОВАРИ І НЕЛІНІЙНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ Форми взаємозалежності товарів. Диференціація цін. Ініціативна зміна цін на взаємозв'язані товари. Пакетне ціноутворення: визначення, форми і правила використання. Економічні підстави для нелінійного ціноутворення. Торгові надбавки та знижки. Контрольна робота.	Лекція, практичне, самостійна робота здобувача освіти	1, 5-9,12,13, 16-20	10	10/100	7,8 т.
ТЕМА 6. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ Регулювання цін в ринкових	Лекція, практичне, само-	14-18, 2-11,	10	5/100	9 т.

умовах. Застосування загальних принципів ціноутворення. Методи державного регулювання. Головні закони і нормативні документи, що регламентують процеси ціноутворення. Регулювання цін у промислово розвинених країнах.	стійна робота здобувача освіти				
ТЕМА 7. ЦІНИ І ЦІНОУТВОРЕННЯ ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ Система національних та зовнішньоекономічних цін на експортні і імпорتنі товари. Індикативні ціни. Вплив митної політики на ціноутворення в зовнішньоекономічному комплексі. Види цін та цінові показники в зовнішньоекономічній сфері. Базові умови контрактів. Індивідуальне завдання	Лекція, практичне, самостійна робота здобувача освіти	2-11,13,14, 16-20	10	15/100	10,11, 12 т.
ТЕМА 8. БІРЖОВІ ЦІНИ Поняття та основна мета діяльності товарної біржі. Значення біржових цін у світовому господарстві. Види біржових цін. Процедура укладання біржових угод. Офіційне та позаофіційне котирування. Особливість діяльності бірж в Україні	Лекція, практичне, самостійна робота здобувача освіти	15-16, 3-6,19-20	10	X	13 т.
ТЕМА 9. ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ОКРЕМИХ СЕГМЕНТАХ РИНКУ Ціноутворення на сировинні товари та продукцію обробної промисловості. Встановлення цін на ринку послуг. Встановлення цін на об'єкти інтелектуальної власності. Підсумкова робота.	Лекція, практичне, самостійна робота здобувача освіти	2-10, 13,16,19, 20	10	50/100	14, 15, 16 т.
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	- «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; - «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;				

	- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; - «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за схемою: <table border="1" data-bbox="624 757 1442 1240"> <thead> <tr> <th>університетська шкала</th> <th>національна шкала</th> <th>шкала ЄКТС</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>відмінно</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>80-89</td> <td rowspan="2">добре</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70-79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60-69</td> <td rowspan="2">задовільно</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>50-59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26-49</td> <td>незадовільно (з можливістю повторного складання)</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>1-25</td> <td>незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>	університетська шкала	національна шкала	шкала ЄКТС	90-100	відмінно	A	80-89	добре	B	70-79	C	60-69	задовільно	D	50-59	E	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F
університетська шкала	національна шкала	шкала ЄКТС																					
90-100	відмінно	A																					
80-89	добре	B																					
70-79		C																					
60-69	задовільно	D																					
50-59		E																					
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX																					
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F																					
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує тестування, одну контрольну роботу та самостійну роботу – індивідуальне завдання, які є допуском до складання заліку. Головна їх мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.																						
Семінарські заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни																						
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за поточне тестування (10 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (15 балів); – оцінка за контрольну роботу (15 балів); – оцінка за самостійну роботу – індивідуальне завдання (10 балів). Форма контролю (залік); форму задачі (письмова); структура білета – тестові завдання (50 тестів); розподіл балів за завдання – 1 бал за 1 правильну відповідь, max 50 балів.																						

7. Політика курсу

Письмові роботи навчальної дисципліни це тестування, контрольна робота, самостійна робота – індивідуальне завдання.

Академічна доброчесність при вивченні навчальної дисципліни відповідає принципу академічної доброчесності Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» від 29 грудня 2015 року. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з навчального закладу; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих навчальним закладом пільг з оплати навчання.

Відвідування занять є обов'язковим елементом вивчення дисципліни, за винятком пропусків за поважної причини.

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри (співбесіда, реферат).

Поточні незадовільні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

1. Бакунов О.О. Цінова політика підприємства: навчальний посібник. Донецьк: ДонНУЕТ, 2016. 111 с.
2. Верхоглядова Н. І. Основи ціноутворення: Навч. посібник . К. : Кондор, 2007. 252 с.
3. Дайновська С.М. Ціноутворення : підручник. К. : КНТЕУ, 2009. 319 с.
4. Колесніков О.В. Ціноутворення: навчальний посібник, 4-е видання. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 156 с.
5. Лисак О.І., Андреева Л.О., Завадських Г.М. Ціноутворення: курс лекцій. Мелітополь: Люкс, 2019. 193 с.
6. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення : навч. посібник .К. : Центр учбової літератури, 2012. 480 с.
7. Макаренко Н.О., Лищенко М.О. Маркетингове ціноутворення. Теоретичні основи: навч. посіб. Буринь: ПП «Буринська районна друкарня», 2017. 129 с
8. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономика: Принципы, проблемы и политика. В 2 т.: пер. с англ. М.: Республика, 2013.
9. Малініна Н.М. Ціни і ціноутворення: практикум. Міністерство освіти і науки України, Вінницький національний технічний університет. Вінниця: ВНТУ, 2015. 63 с.
10. Мигович Т.М. Ціноутворення: навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2018. 96 с.
11. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495- VI. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
12. Окландер М.А. Маркетингова цінова політика: навчальний посібник з грифом МОН України. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 240 с.
13. Пінішко В.С. Ціни і ціноутворення: навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2013. 191 с.
14. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
15. Про товарну біржу : закон України від 10.12.91 р. Документ 1956-XII.Зі змінами. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>
16. Про ціни та ціноутворення : закон України від 12 червня 2012 № 5007-VI . *Офіційний вісник України : збірник нормативно-правових актів*. 2012. № 58. С. 11-17
17. Самуельсон П., Нордхаус В. Экономика: Перев. с англ. М.: Издательский дом “Вильямс”, 2011. – 688с.
18. Ціноутворення та управління ціновою політикою: підручник . Донецьк : Юго-Восток, 2011. 322 с.
19. Шкварчук Л.О. Ціни і ціноутворення: Навч. посіб. К. : Кондор, 2008. 214 с.
20. Шульга О. А. Ціноутворення: курс лекцій: навчальний посібник. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – 110 с.

Викладач _____ доцент кафедри фінансів **Мигович Т.М.**